

CYNGOR CYMUNED LLANPUMSAINT N.B. Mae hyn yn cael ei adolygu ar hyn o bryd gan Gomisiynydd y Gymraeg ac efallai y bydd yn destun adolygiad yn dilyn eu sylwadau. CYNLLUN IAITH GYMRAEG		LLANPUMSAINT COMMUNITY COUNCIL N.B. This is currently being reviewed by the Welsh Language Commissioner and may be subject to revision following their comments. WELSH LANGUAGE SCHEME
Mae Cyngor Cymuned Llanpumsaint wedi mabwysiadu'r egwyddor, wrth gynnal busnes cyhoeddus yng Nghymru, y bydd yn trin y Gymraeg â'r Saesneg ar y sail eu bod yn gyfartal. Mae'r cynllun hwn yn nodi sut y bydd y Cyngor yn gweithredu'r egwyddor honno wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd yn Llanpumsaint.	1	Llanpumsaint Community Council has adopted the principle that in the conduct of public business in Wales it will treat Welsh and English on a basis of equality. This scheme sets out how the Council will implement that principle in the provision of services to the public in Llanpumsaint.
Mae'r Cyngor yn cydnabod y gall aelodau'r cyhoedd fynegi eu barn a'u hanghenion yn well yn eu dewis iaith, mai mater o arfer da yn hytrach na goddefgarwch yw eu galluogi i ddefnyddio'u dewis iaith ac y gall gwadu'r hawl i ddefnyddio eu dewis iaith eu rhoi mewn sefyllfa anfanteisiol. Bydd y Cyngor felly yn cynnig i'r cyhoedd yr hawl i ddewis pa iaith i'w ddefnyddio wrth ymdrin ag ef.	2	The Council recognises that members of the public can express their views and needs better in their preferred language, that enabling them to use their preferred language is a matter of good practice rather than a concession and that the denial of that right could place members of the public at a real disadvantage. The Council will therefore offer the public the right to choose which language to use in dealings with the Council.
Nod y Cyngor mewn perthynas â'r Cynllun hwn yw: ○ galluogi pawb sydd yn defnyddio gwasanaeth neu drafod gyda'r Cyngor neu'n cyfrannu at y broses ddemocrataidd i wneud hyn trwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg yn ôl dewis personol yr unigolyn. ○ hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned. ○ Annog eraill i hyrwyddo a defnyddio'r Gymraeg yn y gymuned.	3	In relation to this Scheme, the Council aims: ○ to enable everyone who receives or uses the Council's services or contributes to the democratic process to do so through the medium of Welsh or English, according to personal choice. ○ to encourage the use of the Welsh language in the community. ○ To encourage others to use the Welsh language in the community.
Ymhlith prif ddyletswyddau'r Cyngor mae: ○ ystyried materion cynllunio; ○ awgrymu gwelliannau yn ymwneud â phriffyrdd; ○ cydweithio â'r heddlu i ddiogelu'r gymuned;	4	Amongst the Council's main duties are: ○ consider planning matters; ○ suggest improvements regarding highways; ○ work with the police to safeguard the community;

○ cyfrifoldeb am oleuadau stryd; ○ rhoi cefnogaeth ariannol i nifer o sefydliadau gwirfoddol ac elusennol lleol; ○ gofalu am seddau eistedd a byrddau arddangos cyhoeddus;		○ responsibility for street lights; ○ provide financial assistance for various local voluntary organisations and charities; ○ look after public seating and notice boards;
Mae gan y Cyngor 4 o aelodau etholedig, 1 aelod cyfetholedig ac mae'r Clerc yn gweithio'n <i>rhan</i> amser.	5	The Council has 4 of members, 1 co-opted member and the Clerk works part time.
Polisiau a mentrau	6	Policies and initiatives
Wrth lunio neu ystyried polisiau a mentrau newydd, bydd y Cyngor yn: ○ asesu eu heffaith ieithyddol gan ofalu eu bod yn gyson â'r Cynllun Iaith; ○ hyrwyddo a hwyluso defnyddio'r Gymraeg pryd bynnag y bydd hynny'n bosibl, ac yn symud yn nes at weithredu'r egwyddor o gydraddoldeb yn llawn bob cyfle a ddaw; ○ ymgynghori â Chomisiynydd y Gymraeg ymlaen llaw ynglŷn ag unrhyw fwriad fyddai'n effeithio ar y Cynllun hwn, neu Gynllun unrhyw gorff cyhoeddus arall. Ni newidir y Cynllun hwn heb gytundeb y Comisiynydd ymlaen llaw; ○ sicrhau bod y sawl sydd yn ymwneud â llunio polisiau yn ymwybodol o'r Cynllun ac o gyfrifoldebau'r Cyngor o dan Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011; ○ sicrhau y bydd mesurau yn y Cynllun yn cael eu gweithredu wrth roi polisiau a mentrau newydd ar waith.		In devising new policies and initiatives the Council will: ○ assess their linguistic effect and ensure that they are consistent with the Welsh Language Scheme; ○ promote and facilitate the use of Welsh wherever possible and will move closer to implementing the principle of equality fully at every opportunity; ○ consult with the Welsh Language Commissioner in advance regarding proposals that will affect the scheme, or the scheme of any other public body. The scheme will not be altered without the Commissioner's agreement; ○ ensure that those involved in formulating policy will be aware of the Scheme, and of the Council's responsibilities under the Welsh Language Act 1993 and the Welsh Language (Wales) Measure 2011; ○ ensure that the measures contained in the Scheme are applied to new policies and initiatives when they are implemented.
○ Lle mai dim ond mân wahaniaeth sydd rhwng y sillafiad Cymraeg â'r Saesneg o enw lle, stryd, ward, neu gymuned bydd y Cyngor yn cefnogi mabwysiadu'r ffurf Gymraeg.		○ Where only minor differences exist between the Welsh and English spelling of place, street, ward, or community names, the Council will support the adoption of the Welsh version.
Safonau ansawdd	7	Standards of quality
○ Bydd y Cyngor yn darparu gwasanaeth o'r un safon uchel ac yr un mor brydlon yn y ddwy iaith.		○ Services provided in English or Welsh will be of an equally high standard and equally prompt.

Ymdrin â'r cyhoedd sydd yn siarad Cymraeg Gohebu ysgrifenedig (post ac e-bost) - Bydd y Cyngor yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg neu'r Saesneg. - Bydd gohebiaeth drwy gyfrwng y Gymraeg yn arwain at oedi. Fodd bynnag, bydd yr oedi mor fyr â phosibl. - Bydd pob llythyr a dderbynnir yn y Gymraeg yn cael ei ateb yn y Gymraeg. Fodd bynnag, bydd oedi cyn cael ymateb gan y cyngor wedi'i gyfieithu i'r Gymraeg. - Dechreuir pob gohebiaeth ag aelod o'r cyhoedd yn ei dewis/ddewis iaith lle bo hynny'n hysbys.	8	Dealing with the Welsh-speaking public Written communication (mail and e-mail) - The Council will welcome correspondence in either English or Welsh. - Correspondence through the medium of Welsh will lead to a delay. However, the delay will be as short as humanly possible. - Every letter received in Welsh will be answered in Welsh. However, there will be a delay in getting a response from the council translated into Welsh . - All correspondence with a member of the public will be initiated in his/her preferred language if known.
- Os nad yw'n hysbys, bydd gohebiaeth gychwynnol y Cyngor yn Saesneg. - Bydd pob cylchlythyr a llythyr safonol i'r cyhoedd yn ddwyieithog. - Lle bo'n berthnasol, bydd cyfeiriad e-bost swyddogol y Cyngor yn cynnwys datganiadau yn y ddwy iaith yn ei gwneud hi'n glir bod croeso i ohebiaeth yn y Gymraeg neu'r Saesneg.		- If it is not known initial correspondence from the Council will be in English. - All circular or standard letters to the public will be bilingual. - Where relevant, the Council's official email address will include a statement in both languages making it clear that correspondence is welcome in either Welsh or English.
Pan ddaw swydd y Clerc yn wag bydd y Cyngor yn ei hysbysebu gan nodi fod sgiliau dwyieithog yn dymunol er mwyn i'r Cyngor allu cynnig gwasanaeth dwyieithog i'r cyhoedd.		When the Clerk's post becomes vacant it will be advertised confirming that bilingual skills will be desirable so that the Council can offer a bilingual service to the public.

Cyfarfodydd cyhoeddus a drefnir gan neu ar ran y Cyngor	9	Public meetings organised by or on behalf of the Council
○ Croesewir cyfraniadau yn y Gymraeg neu'r Saesneg mewn cyfarfodydd cyhoeddus a gynhelir gan y Cyngor. Gwneir hyn yn glir yn y papurau sy'n galw neu'n hysbysebu'r cyfarfod.		○ Contributions are welcomed in either Welsh or English at public meetings held by the Council. This will be stated clearly in the notices that inform or publicise the meeting.
○ Bydd unrhyw gyfarfod cyhoeddus a gynullir i drafod y Gymraeg, addysg Gymraeg, treth y Cyngor neu wybodaeth am etholiad/isetholiad lleol yn ddwyieithog.		○ Any public meeting that is held to discuss the Welsh Language, Welsh medium education, Council Tax or any information regarding local elections/by-elections will be bilingual.
○ Bydd pob cyhoeddusrwydd am gyfarfod cyhoeddus o'r fath yn ddwyieithog.		○ All publicity for public meetings will be bilingual.
○ Os yw'n hysbys ar gychwyn y cyfarfod bod pawb sy'n bresennol yn siarad Cymraeg, cynhelir y cyfarfod yn Gymraeg.		○ If it is evident at the beginning of a meeting that all those present speak Welsh, the meeting will be held in Welsh.
○ Bydd y Cyngor yn darparu offer cyfieithu ar gyfer y di-Gymraeg, yn ôl y galw, mewn cyfarfod cyhoeddus a drefnir gan neu ar ran y Cyngor.		○ The Council will provide translation facilities for non Welsh-speakers, according to need, for public meetings arranged by or on behalf of the Council.
○ Pan fo'n hysbys i'r Cyngor fod aelod o'r cyhoedd yn dymuno siarad Cymraeg mewn cyfarfod cyhoeddus fyddai fel arall yn uniaith Saesneg, dylid parchu hynny trwy wneud y trefniadau cyfieithu priodol.		○ When the Council is aware that a member of the public wishes to speak Welsh in a public meeting that would otherwise be conducted in English, this should be respected by providing appropriate translation arrangements.
○ Wrth gychwyn y cyfarfod, bydd y Cadeirydd yn dwyn sylw mynychwyr at wasanaeth cyfieithu ar y pryd pan fo ar gael.		○ At the start of the meeting, the Chair shall draw attendees' attention to interpretation services when available.
○ Bydd un aelod yn defnyddio'r Gymraeg mewn cyfarfodydd cyhoeddus a drefnir gan y Cyngor.		○ One member will use Welsh in public meetings arranged by the Council.
○ Bydd un Aelod Etholedig yn bresennol mewn cyfarfodydd cyhoeddus i groesawu'r cyhoedd ac i ddelio ag ymholiadau, cwestiynau neu sylwadau yn y Gymraeg.		○ One Elected Member will be present at public meetings to welcome the public and to deal with enquiries, questions or comments in Welsh.
Cyfarfod arferol y Cyngor	10	Ordinary Council meetings
○ Cynhelir cyfarfodydd y Cyngor yn Saesneg. Os bydd mwy o siaradwyr Cymraeg yn ymuno â'r cyngor, yna bydd gwasanaethau cyfieithu yn cael eu cyflogi. Os bydd aelod		○ The Council's meetings are conducted in English. Should more Welsh speakers join the council then translation services will be employed. Should a Welsh speaking

o'r cyhoedd sy'n siarad Cymraeg yn dymuno gwrandao ar y cyfarfod ac yn well ganddo glywed Cymraeg, yna gellir darparu cyfieithydd gyda 10 diwrnod o rybudd.		member of the public wish to listen in to the meeting and prefer to hear Welsh, then with 10 days notice a translator can be provided.
Bydd pob hysbysiad a Rhaglen o gyfarfodydd y Cyngor yn ddwyieithog.		The notice and Agenda for the Council's meetings will be bilingual.
Cyhoeddir y cofnodion yn ddwyieithog.		The minutes will be published bi-lingually.
Cyfarfodydd wyneb yn wyneb gyda'r cyhoedd	11	Face-to-Face meetings with the public
Pan na all y Clerc na'r Aelodau siarad Cymraeg nid yw'r Cyngor yn gallu cynnig cyfarfodydd wyneb yn wyneb gyda'r cyhoedd yn Gymraeg. Er hynny, pan fo aelod o'r cyhoedd yn cysylltu â'r Cyngor yn dymuno siarad Cymraeg, bydd y Clerc yn esbonio'r sefyllfa yn garedig a chynnig y cyfle i'r unigolyn i drafod y mater yn Saesneg neu anfon ei ymholiad yn ysgrifenedig yn Gymraeg.		When the Clerk and Members don't speak Welsh, the Council cannot provide face-to-face meetings with members of the public in Welsh. However when a member of the public contacts the Council wishing to speak Welsh, the Clerk will politely explain the situation and offer the individual the opportunity to discuss the matter in English or send in their enquiry in written form in Welsh.
Gwefan a safleoedd rhwydweithio cymdeithasol	12	Website
Bydd cyhoeddiadau a wneir ar ran y Cyngor ar y we yn Gymraeg a Saesneg.		Announcements made on the internet on behalf of the Council will be in Welsh and English.
Hunaniaeth gorfforaethol	13	Corporate identity
Bydd enw'r Cyngor yn Gymraeg neu'n ddwyieithog.		The Council's name is to be in Welsh and English.
Llunio a chyhoeddi deunyddiau cyhoeddus	14	Producing and publishing public documents
Bydd deunydd a anelir at y cyhoedd megis dogfennau, a deunydd esboniadol sy'n ymwneud yn benodol â'r Gymraeg neu addysg Gymraeg, Treth y Cyngor, gwybodaeth am etholiad/isetholiad lleol a ffurflenni grant yn ddwyieithog gyda'r ddwy iaith yn ymddangos yn yr un dogfen. Argraffir y ddau fersiwn ochr yn ochr lle bo'n bosibl er mwyn hwyluso croesgyfeirio, dosbarthu a chynnig dewis iaith.		Publications aimed at the public, such as documents and explanatory material dealing with the Welsh language, Welsh medium education, Council tax, information about local elections/by-elections and grants forms will be bilingual with both language versions forming one document. The versions will be printed side-by-side where possible to facilitate easy cross-reference, distribution and offer language choice.

Yng nghyd-destun gweithgareddau hysbysebu a chyhoedduswydd bydd materion sy'n ymwneud â'r Gymraeg, addysg Gymraeg, Treth y Cyngor a gwybodaeth am etholiad/isetholiad lleol yn ddwyieithog.		Advertising and publicity activities dealing with the Welsh language, Welsh medium education, Council tax, information about local elections/by-elections will be bilingual.
Bydd hysbysebion a hysbysiadau y Cyngor - i'w gosod yn y wasg, ar hysbysfyrddau neu mewn unrhyw gyfrwng arall, sydd yn ymwneud â'r Gymraeg, addysg Gymraeg, Treth y Cyngor, a gwybodaeth am etholiad/isetholiad lleol yn ddwyieithog.		Council advertisements and notices dealing with the Welsh language, Welsh medium education, Council tax, information about local elections/by-elections – to be placed in the press, on notice boards or any other medium will be bilingual.
Bydd hysbysebion swyddi yn ymddangos yn ddwyieithog mewn cyhoeddiadau Saesneg/dwyieithog ac yn Gymraeg yn unig mewn cyhoeddiadau Cymraeg gyda throednodyn yn Saesneg.		Job advertisements will appear bilingually in English/bilingual publications and in Welsh only in Welsh language publications with a footnote in English.
Trefniadau gweinyddol a monitro	15	Administrative arrangements and monitoring
Mae gan y Cynllun hwn gefnogaeth lawn y Cyngor.		This scheme has the full support of the Council.
Y Clerc fydd yn gyfrifol am weithrediad y Cynllun o ddydd i ddydd o fewn y Cyngor.		The Clerk will be responsible for implementing the Scheme on a day-to-day basis within the Council.
Yn ôl y galw bydd y Clerc yn sicrhau bod canllawiau a chyfarwyddiadau ar gael i bawb sydd yn ymwneud â gweithredu'r Cynllun.		According to need, the Clerk will ensure that guidelines and instructions will be available to all who are involved in the implementation of the scheme.
Clerc y Cyngor fydd yn gyfrifol am fonitro gweithrediad y Cynllun.		Responsibility for monitoring the Scheme will rest with the Clerk of the Council.
Bydd y Cyngor yn rhoi cyhoedduswydd i'r cynllun yn rheolaidd.		The Council will publicise the Scheme regularly
Cwynion	16	Complaints
Dylid cyfeirio unrhyw sylwadau, cwynion neu awgrymiadau sy'n gysylltiedig â'r Cynllun i sylw:		Any comments, complaints or suggestions regarding the Scheme should be addressed to:

Angela Bearman Clerc y Cyngor Cymuned Llanpumsaint. Pantycelyn Llanumsaint SA33 6BT llanpumsaint@outlook.com		Angela Bearman Clerk of Llanpumsaint Community Council Pantycelyn Llanpumsaint SA33 6BT llanpumsaintclerk@outlook.com
Adolygu	17	Review
Bydd y Cyngor yn adolygu cynnwys y Cynllun hwn pob 3 blynedd.		The Council shall review the contents of this Scheme every 3 years.